

1. Obiekt

ZESPÓŁ PAŁACOWO-PARKOWY

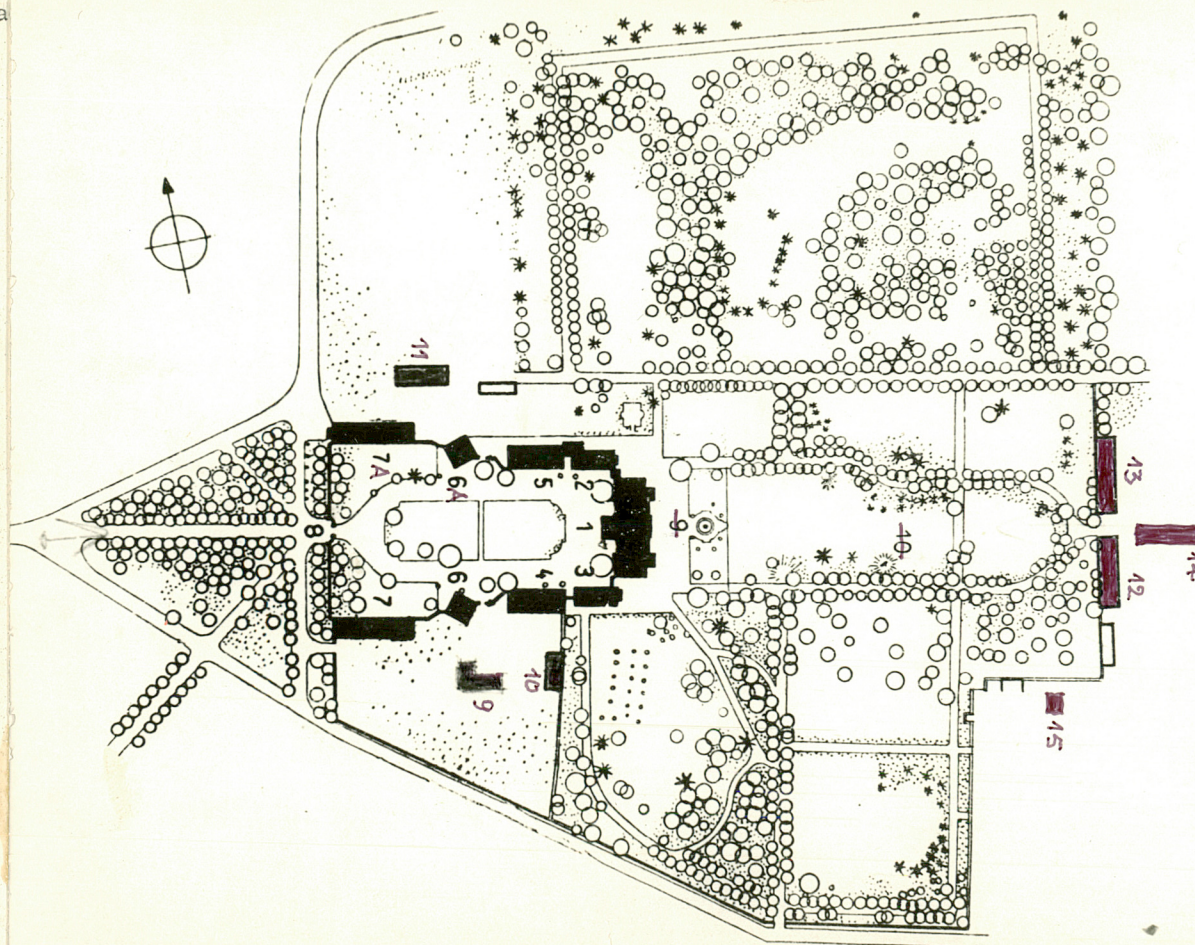
2. Czas powstania

XVIII, XIX/XX w.

3. Miejscowość

KOZŁÓWKA

11. Zdjęcia, plan sytu.

4. Adres 21-132 Kamionka
Muzeum - Pałac w Kozłówce

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo lubelskie

gmina Kamionka

pow. LUBARTÓW

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Kozłówka

7. Przynależność administracyjna
przed 1 VI 1975

województwo lubelskie

powiat lubartowski

8. Właściciel i jego adres

Muzeum - Pałac w Kozłówce
Urząd Gminy, Kamionka

9. Użytkownik i jego adres

Muzeum - Pałac w Kozłówce
Szkoła Podstawowa, Kozłówka
Mieszkania prywatne
Część nieużytkowany

10. Rejestr zabytków

A 457

16.VI.1970

Nr data

1. pałac	6A. kordegarda pn.	11. stajnia koni remont.
2. kaplica	7. stajnia	12. magazyn
3. teatralnia	7A. wozownia	13. obora
4. oficyna pd.	8. brama główna	14. stajnia koni roboczych
5. oficyna pn.	9. kurnik	15. dom rządcy
6. kordegarda pd.	10. hydrofornia	

W roku 1728 wieś Kozłówka zostaje ofiarowana przez Jadwigę z Tomosławic Niemyską, podsędkową Ziemi Lubelskiej, wnuczkę, Jadwidę z Szujskich żonę Antoniego Pepłowskiego, podczaszego kijowskiego. Następnie, po roku 1735 wieś została wniesiona w wiano przez ich córkę Teklę Michałowi Bielińskiemu, Wojewodzie Chełmińskiemu i Staroście Sztumskiemu. Z jego działalnością związana jest budowa pierwotnego założenia pałacowo-parkowego. Powstało ono najprawdopodobniej w latach od 1735 do 3 ćw. w XVIII /pałac 1735-1742/. W tymże czasie została ukształtowana zasadnicza kompozycja zespołu, w dożej mierze zachowana do dziś. Składała się ona z: pałacu /autorstwo którego przypisywane jest arch. Józefowi II Fontanie/, na zach. od niego oficyny pd. /kuchnie/, dwóch kordegard, stajni i wozowni otaczających dziedziniec frontowy; od wsch., parkiem i ogrodem usytuowano folwark składający się z z budynków inwentarsko-gospodarczych, domu ekonomy, wozowni, domu winnika, browaru, piwnic, gumna. W roku 1700 Kozłówka zmienia właściciela: syn Michała Bielińskiego Franciszek, pisarz wielki koronny, reprezentowany przez swego syna Pawła, sprzedaje dobra kozłowieckie Ordynatowi Aleksandrowi Augustowi Zamoyskiemu; po jego bezpotomnej śmierci dobra dziedziczy jego siostra, ks. Anna Sapieżyna /z zastrzeżeniem dożywocia dla żony Aleksandra, Marii z Granowskich, po której wyposażenie pałacu dziedziczy jej wychowanka Anna Sołtanówna/. W 1836 r. Anna Sapieżyna odsprzedaje Kozłówkę bratankowi, Janowi Zamoyskiemu, Podkomorzemu Jego Cesarsko-Królewskiej Mości; sprowadził on do pustego pałacu trochę wyposażenia, ale pałac był niezamieszkały. W 1870 r. Jan Zamoyski przekazuje Dobra Kozłowieckie synowi Konstantemu, ożenionemu z Anielą Potocką, którzy osiedli tu na stałe

c.d. wkładka

Sytuacja. Zespół Kozłowiecki położony jest nieomal w prostej linii na zach. od Lubartowa, w odległości 9 km; na pd. od drogi lubartów - Michów, Teren na którym został wybudowany jest płaski, lekko pochylający się ku pd., nieco podmokły /stąd brak podpiwniczeń w większości budynków/. Na pd. od zespołu ciągnie się pas gruntów bagnistych /obecnie zmeliorowanych/ przy potoku zmierzającym do rzeczki Muniny, lewostronnego dopływu Wieprza. Od pn. i wsch. otaczają go niewielkie partie terenu zalesionego. od pn. przechodzącego w park. Z zespołem graniczą dwie wsie: Siedliska od pn.-zach. i Kozłówka od pd.-wsch.

Kompozycja. Zespół pałacowo-parkowy jest założeniem rozciągającym się osiowo z zach. na wsch. Oś główną wyznacza linia osi poprzecznej pałacu. Początek założenia od zach. stanowi trójkątny /wyznaczony przez drogi do wsi Kozłówka i do Michowa/ zalesiony teren z pięcioma alejkami zbiegającymi się przy bramie wjazdowej. Aleja środkowa - to początek osi od zach.. Następnie przebiega ona przez bramę główną /8/, dalej przez symetrycznie zabudowany dziedziniec, przecinając poprzecznie pałac. Dziedziniec otaczają: przyległe do ogrodzenia zach.: wozownia /7A/ i stajnia /7/, dalej ku wsch. kordegardy pn. /6A/ i pd. /6/, następnie oficyny pn. /5/ i pd. /4/, wreszcie kaplica /2/ i teatralnia /3/. Dziedziniec od wsch. zamyka pałac /1/. Przerwy między budynkami dziedzińca zamykają mury z bramami i łączniki. Środkową część dziedzińca zajmuje owalny trawnik, tworzący podjazd pod portyk pałacu od bramy głównej; przecięty jest w poprzek drogą do bramek w murkach między kordegardami a oficynami, prowadzącą do części gospodarczych zespołu poza dziedzińcem - na pd.: kurnik /9/, hydrofornia /10/, ogród warzywny i wybieg dla koni; na pn.: stajnia i wybieg dla koni. Za pałacem ku wsch. rozciąga się park - ozdobny w części środkowej, użytkowy w części pd., na pn. przechodzący w las. /tzw. Bażantarnia/ który od parku oddziela droga gospodarcza do folwarku. Część ozdobna parku, na przedłużeniu osi założenia to salon parterów w kształcie dwóch prostokątów, otoczony dwurzędowymi alejami. Część pd. - szachownica prawie kwadratowych kwater. Park zamykają od wsch., jednocześnie kończąc całe założenie 2 budynki folwarczne, usytuowane symetrycznie i poprzecznie do osi założenia w licu muru ogrodzenia. Są to: magazyn /12/ i obora /13/. Na wsch. od nich, prawie na osi założenia usytuowano

c.d. wkładka

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa ok. 20,5 h	16. Przeznaczenie pierwotne reprezentacyjne mieszkalne gospodarcze	17. Użytkowanie obecne Muzeum Szkoła Podstawowa mieszkania prywatne częściowo nieużytkowany
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja po 1918 - remont po zniszczeniach wojennych. 1955-1958 - remont pałacu, rozbiórka ratasu i schodów od strony parku. od 1966 - ciągłe prace rewaloryzacyjne i konserwatorskie części zespołu należącej do Muzeum. Prowadzi je głównie PP PKZ O/Lublin. Reszta zespołu - przez cały okres powojenny poddawana była niekonserwatorskim remontom bieżącym; doprowadza to do stopniowej ruiny obiektów.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan części zespołu użytkowanej przez Muzeum - dobry; kolejne obiekty przewidziane są do rewaloryzacji i konserwacji. Drobne bieżące prace konserwatorskie przy obiektach po konserwacji prowadzone są stale. Folwark nie ma użytkownika. Wyeksploatowane obiekty zostały opuszczone przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną. Grozi im całkowite zniszczenie. Budynek oficyny pd. zajmowany przez Szkołę Podstawową wymaga kompleksowej rewaloryzacji.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Wyprowadzenie z zespołu Szkoły i przypadkowych lokatorów. Znalezienie użytkownika dla budynków folwarku, obecnie nieużytkowanych.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

1. Archiwum Muzeum Pałacu w Kozłowie: materiały różne, korespondencja.
2. Archiwum Państwowe w Lublinie: Księgi Grodzkie Lubelskie, Archiwum Ordynacji Kozłowieckiej / materiały dot. głównie działalności gospodarczej/.
3. Księga Hipoteczna I w Hipotece Sądu Rejonowego w Lubartowie.

22. Bibliografia

1. Chwalewik E., Zbiory Polskie I, Kraków 1926.
2. Libuchowa T., Pałac w Kozłowie; w: Studia i materiały lubelskie 1, Lublin 1963; tamże wcześniejsza literatura.
3. Ryszkiewicz A.; w: Oryginał-Replika-Kopia; Materiały III Seminarium Metodologicznego SHS, Radziejowice 1969, W-wa 1971.
4. Katalog Zabytków Sztuki w Polsce T. VIII, zeszyt 11, W-wa 1976.
5. Pawłowska-Wielgus A., Dobra kozłowieckie Zamoyskich; w: Lubartów - z dziejów miasta i regionu, Lublin 1977.
6. Michalska A., Pałac w Kozłowie. Przewodnik, Lublin 1979.
7. Odorowski W., Pałac w Kozłowie, Przewodnik, Lublin 1980.
8. Skuratowicz J., "Wersale północy" czyli o rezydencjach europejskich 2 poł. XIX w.; W: Tradycja i innowacja. Materiały Sesji SHS, Łódź 1979,

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

1. Archiwum Muzeum Pałacu w Kozłowie: fot. archiwalne, mapy, plany.
2. AGAD W-wa: plany, rysunki, sytuacje.
3. IS PAN W-wa: fot. archiwalne.

24. Uwagi różne

25. Opracował: Przemysław Maliszewski, październik 1987 r.

tekst j.w.

plany, rysunki j.w.

zdjęcia fotogr. j.w.

Miejsce przechowywania negatywów PP PKZ O/Lublin PDEH

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego.

Archiwum Państwowe
Pracownia Konserwacji Zabytków
Oddział w Lublinie
Prac. Dokumentacji Etnograficzno-Historycznej
ul. Grodzka 7, tel. 242-91
20-112 LUBLIN

Zweryfikował:

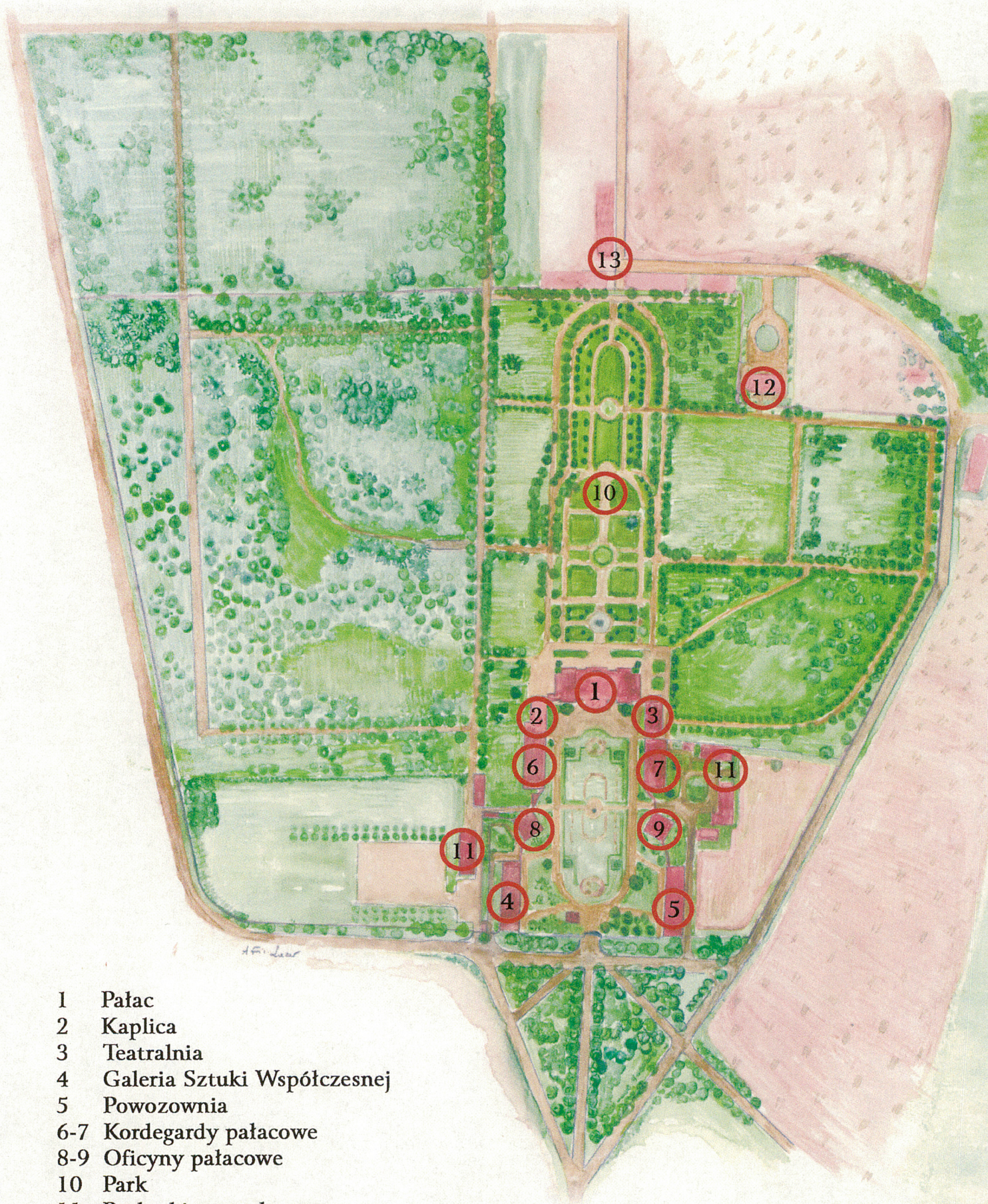
data 23 10 1987

podpis *[signature]*

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach itp. (daty, nazwiska wypełniających).

27. Załączniki

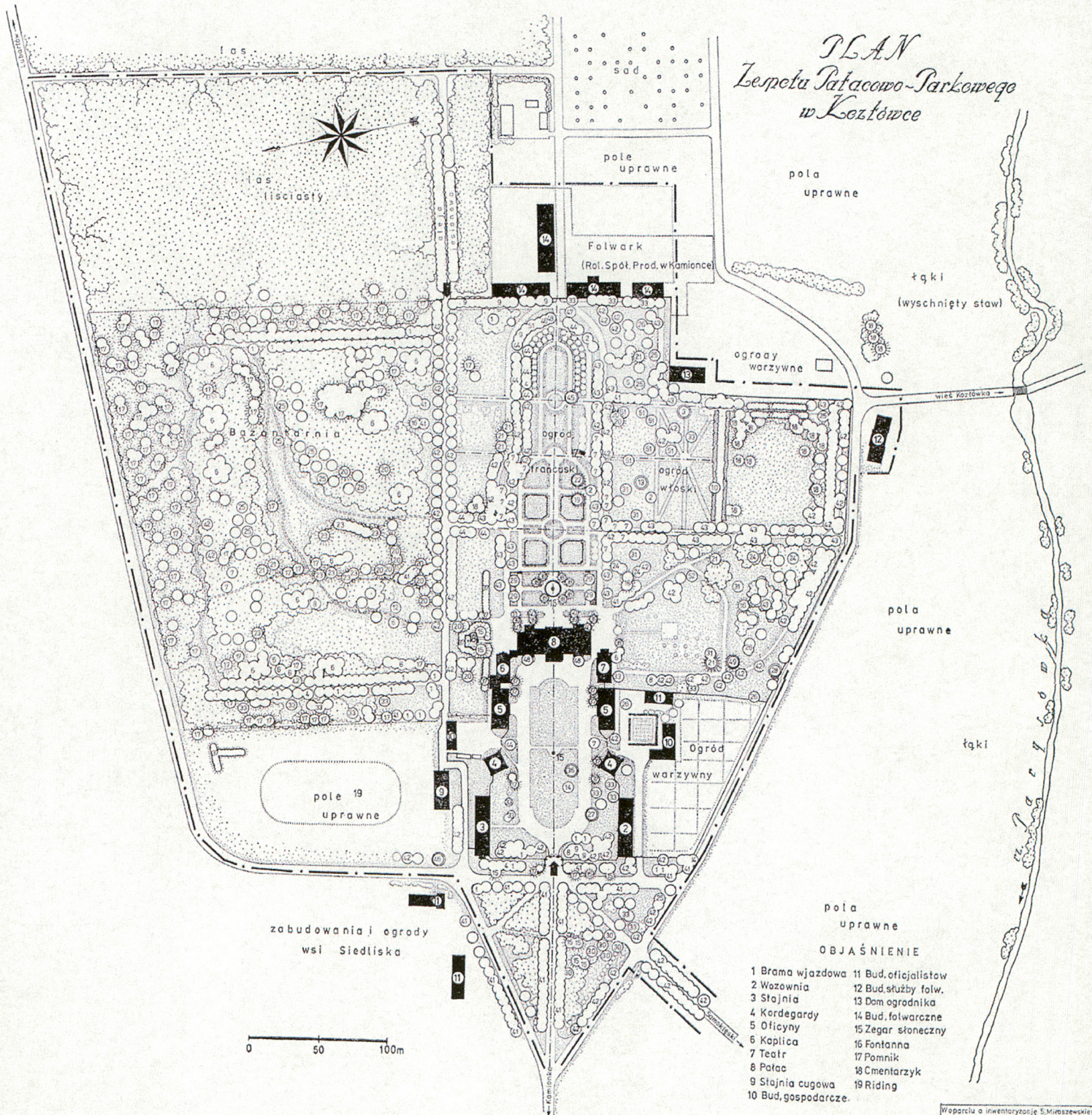
1 wkładka

- 1 Pałac
- 2 Kaplica
- 3 Teatralnia
- 4 Galeria Sztuki Współczesnej
- 5 Powozownia
- 6-7 Kordegardy pałacowe
- 8-9 Oficyny pałacowe
- 10 Park
- 11 Budynki gospodarcze
- 12 Rządcaówka
- 13 Zabudowania folwarczne

Aktualna mapa zespołu pałacowo-parkowego

PLAN Zespołu Pałacowo-Parkowego w Koźłowie

W oparciu o inwentaryzację S. Miraszewskiego
z 1950r. oraz dotychczasowy plan w 1951r. wykonał
M. Kseniak - Białe

1. Miejscowość Kozłówka	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) Zespół pałacowo-parkowy Pałac	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
----------------------------	--	--

13.

przed nimi tarasy z grupami ~~putt~~ żeliwnych /po trzy na każdym/. Balustrady na tarasach tralkowe, podobne na balkonach nad 3 kondygnacją wież. Balkony w ryzalicie środkowym w elewacji ogrodowej i przy wystawkach na dachu - żeliwne, ozdobne.

Wyposażenie - Szczególnie bogate, neorokokowe i neoregencyjne: holl, klatka schodowa i pokoje reprezentacyjne I piętra /dekoracja ~~stukowa~~ sufitów, balustrada żeliwna schodów, kominki marmurowe, piece glazurowane i malowane, przestrzenie międzyokienne z lustrami w ozdobnych ramach.

Instalacje - Elektryczna, alarmowa, wod. kan., ogrzewanie piecowe /z grzejnikami elektrycznymi/, telefoniczna.

Wkładkę założył:
(imię, nazwisko, data)

Wzór ODZ 1978 r.

Miejsce przechowywania negatywów: